

TRACTATUS SECUNDUS.

CAPUT UNICUM.

De Præcepto Spei.

20. — « PER Spem quæ est secunda virtus Theologica, intellegitur amor concupiscentiæ erga Deum, quo Deum et Divina, præ omnibus aliis concupiscibilibus nobis concupiscimus, ita ut omnia potius parati simus perdere quam Deum et Divina. De hâc quæritur, quando ejus præceptum obligat?

« Resp. 1. Probabile est præceptum Spei obligare per se, cum primum homini usum rationis assecuto Deus, et Beatitudo, tanquam finis, ad quem tendere debet, sufficienter est propositus; ita ut notabili tempore non differat. Ita *Becan.* c. 17. quæst. 7. n. 2. *Turr. et cæteri* commun. Et est ratio, quia sine actu Spei nec justificari, nec in Justitiâ Divinâ persistere, nec meritorie operari possumus. *Schol.*

« Resp. 2. Præceptum Spei per accidens obligat, 1. Quando actus Orationis, Pœnitentia, Charitatis, etc. in præcepto sunt, qui sinè prævio actu Spei exerceri non possunt. Ita *Auth. cit. et Fill.* tr. 22. c. 8. n. 255. 2. Quando quis ita tentatur, ut periculum sit consensus, nisi animum spe erigat. *Vid. Fill. loc. cit. 2. Laym. l. 2. t. 2. c. 2. Bonac. d. 5. quæst. 3.*

Unde resolvuntur sequentes casus:

« 1. Mortale peccatum est sperare, sive amare magis (amore concupiscentiæ) terrena hæc, quam coelestia: v. gr. si quis ita comparatus sit, ut desideret perpetuò degere in hac vita et Deo relinquere Cælum, si sibi relinquit Terram.

« 2. Mortale item est desperare de consequendo Deo, aut salutem, et venia peccatorum, aut mediis ad illam consequendam necessariis, verbi gratiâ, auxiliis Gratiae, et emendatione vitæ. Quod peccatum ratione parvitatis materiae non potest esse veniale, cum sit injuriosum misericordiæ Dei. *S. Thom. q. 20. a. 3. Laym. l. 2. t. 2. c. 2. n. 3.*

« 3. Mortale etiam est præsumere de misericordia Dei, v. g. dum quis sperat id, quod est impossibile secundum legem Dei ordinariam; ut si spares remissionem peccatorum, et salutem sine pœnitentia, vel per propria merita, et vires naturæ: vel etiam si quis statuat perseverare in peccatis, quandiu bene vallet, et tamen speret se acturum pœnitentiam ante mortem. *S. Th. q. 21. ar. 1. Laym. l. c.*

DE PRÆCEPTO SPEI.

« 4. Denique mortale est odisse Deum (odio scilicet abominationis, seu aversionis) v. gr. si Deus displicat tanquam nobis infestus propter vindictam peccatorum. *Vid. Laym. l. c. Bon. disp. 3. q. 3.*

21.— Spes brevius et congruentius sic definitur: « Est virtus per quam cum certâ fiduciâ futuram Beatitudinem, et ejus media sequenda expectamus per Dei auxilium. » Objectum *materiale primarium* Spei (nempe id quod sperare debemus) est æterna Beatitudo, quæ est ipse Deus fruendus; *Secundarium* autem sunt Divina gratiæ, atque nostra bona opera Divino auxilio exsequenda. Objectum vero formale (sive motivum propter quod sperare tenemur) alii dicunt esse Dei misericordiam: alii divinam Omnipotentiam, prout communiter tenent Thomistæ: alii divinam Promissionem, sicut sentit *Jueninus*: alii tandem dicunt esse divinam Bonitatem, in quantum ipsa nobis communicat auxilia ad salutem assequendam, et juxta hanc intelligentiam Bonitas idem est quam divina Misericordia; si quis enim vellet objectum formale Spei esse Dei Bonitatem in quantum ipse est res sperata, sapienter ait *Contin. Tour. t. III. de Spe* p. 226. *Concl. 2. quod non benè loqueretur.*

His autem positis, concludendum puto, quod prima tria præfata motiva constituant objectum *Formale* Spei, nempe Misericordia, et Omnipotentia Divina, quâ Deus nobis auxilia imperit ad salutis hostes superandos, et hæc duo motiva expressè docentur a S. Thom. in *Questionib. disp. qu. un. de Spe*, ubi ait: « Ita objectum *Formale* Spei est auxilium Divinæ pietatis, et Potestatis, propter quod tendit motus Spei in bona separata, quæ sunt *materiale* objectum Spei. » Censeo insuper his duobus omnino tertium addendum motivum, nempe Divinam Promissionem, prout recte sentit *Jueninus*, sive Divinam Fidelitatem circa promissionem quam exhibuit salvandi nos propter merita Christi; alias sine hâc promissione non valeremus salutem cum certâ fiduciâ sperare.

Vitia autem opposita Spei, ut supra dictum est, sunt Desperatio et Præsumptio. Circa Præsumptionem notandum, quod ille Præsumptione peccat, qui salutem sperat vel tantum propter merita propria, vel tantum propter merita Christi absque ullâ cooperatione suorum honorum operum.

Dicit *Busemb. h̄c n. 3.* peccare graviter eum qui vult in peccato perseverare usque ad mortem, sperans fore, ut se pœnitiat ante mortem; et citat *S. Th. et Laym.*, sed hoc non dicunt nequæ *S. Th.* nequæ *Laym.* *S. Th.* enim 2. 2. q. 21. a. 1. in corpore circa finem docet tantum, quod præsumptio sit (sunt ejus verba) sperare veniam sine pœnitentia, vel gloriam sine meritis. Addit autem *d. l. a. 2. art. 2. ad 4.* quod « peccare cum proposito perseverandi in peccato sub spe veniæ, sit præsumptio, et augeat peccatum. Peccare autem sub spe veniæ quandoque percipiendæ, cum proposito abstinendi a peccato, et pœnitenti de peccato, non sit præsumptio, et minuat peccatum; quia

" per hoc videtur habere voluntatem minus firmatam ad peccatum. " dum. " Quare secundum S. Th. non est peccatum contra Spem, velle perseverare in peccato sub spe aliquando penitendi. Verum est tamen, quod difficulter hic posset excusari a peccato gravi contra charitatem erga seipsum; cum ex communi consensu DD. qui sic proponeret, magno periculo suae damnationis se expone ret.

Hinc recte aiunt Bonac. Spor. de Præc. Spei c. 4. n. 17. et Croix. l. 2. n. 126., quod qui differt penitentiam sub spe veniae, non peccat contra Spem, dum spes illa remissionis tantum concomitante se habet ad peccatum, sed non efficitur illi motivum sive ratio peccandi. Idem dicendum de eo, qui peccat sub spe veniae. Tunc autem judicandus est aliquis contra Spem peccare, quando spei facilitas de venia obtinenda fieret illi ratio, seu motivum ad peccandum influens. Secus vero dicendum, si ille peccaret ex Passione, sperando concomitante peccatum illud postea simul sibi remitti. Qui autem augeret peccata, praetextu quia Deus tam facile ignoscit decem quam quinque peccatis, peccat ex presumptione, ut Tourn. t. 3. p. 250. v. Ratio.

TRACTATUS TERTIUS.

DE PRÆCEPTO CHARITATIS.

CAPUT I.

An, quando, et quomodo obliget Præceptum Charitatis Dei?

22. Quando Deus amandus? — 23. Quando obligat præceptum Charitatis? — 24. Resolvuntur Casus.

22. — « CHARITAS Dei est amor amicitiae, quo Deo bene voluntus, et omnia bona ipsi cupimus, ob summam et infinitam ejus Divinæ Naturæ perfectionem.

« Resp. 1. Præceptum Charitatis Dei præcipit Deum super omnia amandum. Patet ex Scripturâ. Ratio est, quia finis ultimus plus est diligendus, quam omnia media, quae ad eum referuntur: non quidem intensivè (etsi enim hoc etiam deceat, non tamen est in præcepto), sed appretiativè, ita ut nullam creaturam pluris facias, quam Deum; velisque potius omnia perdere, quam Deum offendere; et sic illi male velle. S. Thom. 2. 2. quest. 27. art. 3. Azor. Sanch. Bec. 2. 2. c. 19.* (Vide dicenda Tom. V. l. 6. n. 442. v. Id clare.)*

23. — « Resp. 2. Probabile est, præceptum Charitatis Dei obligare. I. Quandò homo adeptus est sufficientem cognitionem Dei infinitè boni, à quo omnia sua bona habet, et cui omnia debet. Ratio est, quia cum teneatur Deo ex filiali amore totâ vitâ servire, id non videtur posse fieri, nisi eliciat actum amoris. * Hâc de re vide Propositionem oppositam damnatam ab Alexand. VII, Prop. 1. * Ita S. Thom. quest. 89. art. 6. Narr. Valent. etc. communiter (notat autem Con. disp. 24. d. 3. n. 50. non statim post talem notitiam peccare mortaliter, sed tantum, si differat notabiliter, v. gr. ultrâ annum) contra Paulum, qui dicit probabile esse, quod non obliget. Si scrupulus te angat, an præcepto huic satisficeris, docet Escob. ex Petro. Hurt. 2. 2. d. 172. s. 1. §. 24. quod, si positivè non meministi te omissose, tenere possis te satisfecisse. Trull. tamen l. 1. c. 5. dist. 13. n. 9. monet expedire, ut se in Confessione aliquando accuset sub dubio, si forte præceptum istud violavit, vel alia præcepta affirmativa, de quibus non certò constet, quandò obligent vel violentur. II. Quando est periculum labendi in odium Dei, nisi actum Charitatis elicias. III. Quando quis tenetur